

У П У Т С Т В О

**ЗА РАД ДЕЛЕГАТА ФУДБАЛСКОГ САВЕЗА
РЕГИОНА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ
НА УТАКМИЦАМА СРПСКЕ ЛИГЕ „ЗАПАД“ И ЗОНСКИХ ЛИГА**

На основу члана 53. Статута Фудбалског савеза региона Западне Србије, Извршни одбор ФС РЗС на седници одржаној 27.07.2023. године, донео је

У П У Т С Т В О

ЗА РАД ДЕЛЕГАТА ФУДБАЛСКОГ САВЕЗА РЕГИОНА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ НА УТАКМИЦАМА СРПСКЕ ЛИГЕ „ЗАПАД“ И ЗОНСКИХ ЛИГА ФС РЗС

У В О Д

Фудбалски савез региона Западне Србије (у даљем тексту: ФС РЗС), својим укупним радом и многим активностима укључен је у савремене европске и светске токове и на тај начин жели да унапреди многе сегменте рада који су везани за успешну организацију и ток фудбалске игре на стадионима у Србији. ФС РЗС, као и други регионални и национални фудбалски савези који су чланови ФСС и УЕФА, настоји да кроз свој целокупни рад буде савремена организација, са прецизно утврђеним правилима понашања и деловања. Савремени фудбал, нарочито врхунски, захтева високи ниво професионализма и знања, што значи да импровизацијама у таквој организацији рада једноставно неће бити места. Са тих разлога ФС РЗС жели да унапреди рад својих служби и службених лица и да их, колико је више могуће, приближи стандардима ФСС и УЕФА.

Делегатска функција у савременом фудбалу има изузетно место и од великог је значаја за успешно функционисање организације једне фудбалске утакмице. Зато ФС РЗС жели да осигура да делегати и делегатска функција у српском фудбалу још више добију на значају и да се унапреди њихова ефикасност. Ово је званично прво упутство за делегата у нашем регионалном савезу. Упутство представља значајан документ, чија садржина је од велике помоћи делегатима у вршењу ове одговорне функције у систему фудбалског спорта у Србији. У такмичењу Српске и Зонских лига одигра се велики број утакмица, а међу њима има и утакмица високог ризика, које захтевају посебне мере, нарочито у безбедносно-сигурносној области. На листама делегата током протеклих сезона налазили су се многи фудбалски радници, који су са доста успеха обављали ову одговорну функцију. Верујемо да ће ово Упутство свим садашњим и будућим делегатима помоћи у што бољој припреми за фудбалске утакмице које ће се играти у нашим најelitнијим такмичењима. Такође, Упутство може послужити и делегатима који ту функцију обављају на утакмицама тзв. „нижих лига“ и где постављени критеријуми нису тако високи али су основни принципи деловања исти.

Једно од главних опредељења у политици ФСС и УЕФА је да на фудбалским утакмицама не сме бити насиља, расне и било које друге врсте дискриминације. Фудбалски савез региона Западне Србије наравно потпуно подржава такву политику и зато један од главних задатака сваког делегата треба да буде максимално ангажовање у спровођењу ових принципа. Такође, мора се настојати да се понашање навијача на утакмицама (нарочито "високог ризика") поправи, а нарочито да се са стадиона елиминише употреба пиротехничких средстава.

Свим делегатима и осталим службеним лицима желимо много успеха у обављању предстојећих одговорних задатака.

**ФУДБАЛСКИ САВЕЗ
РЕГИОНА ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ**

САДРЖАЈ

- I - Како се користи Упутство за рад делегата ФС РЗС
- II - Комуникација са надлежним органима ФС РЗС
 - а) Контакти у ФС РЗС
 - б) Рокови за слање извештаја
- III - Улога службених лица на утакмицама, њихова задужења и одговорност на стадионима приликом одигравања утакмица
- IV – Основни принципи у раду делегата ФС РЗС
- V – Делегирање
- VI – Припреме, путовање, осигурање
- VII – Дужности на стадиону
- VIII – Активности на дан утакмице
- IX – Задаци после завршетка утакмице и делегатски извештај
- X – Записник са утакмице

Упутство за рад делегата ФС РЗС (у даљем тексту: Упутство) користи се у складу са важећом регулативом ФС РЗС, где се сви релевантни прописи и друга акта редовно објављују на званичној интернет презентацији ФС РЗС – <https://fsrzs.com> у делу Савез-Прописи и документа.

II - КОМУНИКАЦИЈА СА НАДЛЕЖНИМ ОРГАНИМА ФС РЗС

Надлежни органи ФС РЗС стоје на располагању свим делегатима и другим службеним лицима током радног времена, а у дане утакмица и током читавог дана. Делегати се увек могу обратити за помоћ, савет, тумачење, разјашњење неке ситуације и сл. и то у фази припрема за утакмицу, као и током саме утакмице, односно њеним завршетком.

а) Фудбалски савез региона Западне Србије (fsrzs1992@gmail.com)

Дарко БРАДОЊИЋ-генерални секретар

Тел: 034/310-989

Моб. тел: 065/90-100-71

Е-mail: darkobradonjicfsrzs@gmail.com

Бојан АНЂЕЛКОВИЋ-референт такмичења

Моб. тел: 065/90-100-20

Е-mail: bojanandjelkovicfsrzs@gmail.com

Ненад КУРЧУБИЋ – референт такмичења

Моб. тел: 065/90-100-72

Е-mail: kurcubic.nenad@gmail.com

Владимир ЧАЂЕНОВИЋ – референт такмичења

Моб. тел: 065/90-100-65

Е-mail: vladimircadjenovicfsrzs@gmail.com

Зоран ТРАЈАНОВСКИ – такмичарски комесар Српске лиге „Запад“

Моб. тел: 062/232-002

Е-mail: zorantrajanovski0@gmail.com

Љубиша ВУЈОВИЋ – такмичарски комесар

Шумадијско рашке и Западно моравске зоне

Моб. тел: 064/822-82-25

Е-mail: ljubisavujovic69@gmail.com

Жељко СТАНИЋ – такмичарски комесар

Колубарско мачванске и Подунавско шумадијске зоне

Моб. тел: 063/823-03-85

Е-mail: z.stanic71@gmail.com

Миљисав РИСТИВОЈЕВИЋ – Председник комисије за

безбедност и интегритет такмичења

Моб. тел: 069/892-23-34

Е-mail: policijaskaupravauuzicu@gmail.com

б) Рокови за слање извештаја

Делегат је дужан да након одигране утакмице у року од 24 сата свој извештај, кроз систем Comet, пошаље надлежном такмичарском органу ФС РЗС.

III – УЛОГА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА НА УТАКМИЦАМА, ЊИХОВА ЗАДУЖЕЊА И ОДГОВОРНОСТ НА СТАДИОНИМА ПРИЛИКОМ ОДИГРАВАЊА УТАКМИЦА

Задужења и одговорност на стадионима на којима се игра утакмица подељена је између разних службених лица, и то:

1. Делегат утакмице

Делегат утакмице је одговоран за надзор над целокупном организацијом утакмице и осигурава да свака утакмица протекне у складу са пропозицијама такмичења и другим правилницима ФС РЗС и ФСС, а нарочито актима која регулишу безбедност и сигурност унутар и изван стадиона пре, за време и након завршетка утакмице. Делегат своју функцију обавља у име ФС РЗС и као такав је надређен свим осталим службеним лицима на утакмици, односно има врховни надзор у вези организације утакмице. Делегата делегира такмичарски комесар.

Од делегата утакмице се очекује да током обављања делегатске дужности покаже следеће карактеристике:

- да професионално обавља своју дужност и да кроз своје деловање чува углед организације коју представља-ФС РЗС
- да буде отворен за сарадњу са осталим учесницима у организацији утакмице и да у обављању свог посла потенцира дијалог и комуникацију,
- да покаже да је главно лице на утакмици и да доноси одговарајуће одлуке када је то потребно,
- да подноси јасан, детаљан, неутралан и објективан извештај, у коме ће бити назначени сви релевантни детаљи у вези организације утакмице, догађаја на терену и самом стадиону

2. Представник клуба домаћина који помаже делегату

Клуб домаћин је дужан да одреди компетентно лице које ће током обављања функције делегата бити стално уз њега и помоћи му у бољој комуникацији на стадиону.

3. Посматрач суђења

Посматрач суђења је одговоран за оцењивање судија, а током трајања утакмице налази се на трибини, одакле има најбољи могући преглед догађаја на терену. Даје подршку и савете судијама у пред утакмицу, а свој извештај шаље надлежном органу.

Дужности посматрача суђења и специјалних контролора суђења регулисани са Правилником о судијама и суђењу ФСС.

На утакмицама Српске лиге „Запад“ када обавља истовремено и улогу делегата, посматрач мора седети све време утакмице у кућици за делегата, а не на трибинама.

4. Комесар за безбедност и интегритет такмичења (специјални контролор за безбедност и интегритет такмичења)

Комесар за безбедност ФС РЗС, уколико је одређен да присуствује утакмици у својству специјалног контролора за безбедност, дужан је да пружи сву неопходну помоћ делегату у питањима која се тичу безбедности и сигурности на стадиону и око њега, као и да сарађује са организаторима утакмице по овим питањима. У своме раду сарађује са председником комисије за безбедност и интегритет такмичења, као и комесарима за безбедност клубова. Обавезно присуствује састанцима пред утакмице

„високог ризика“. Службено лице ФСС које је изабрано од стране Извршног одбора ФС РЗС и које има централну улогу у превенцији и спречавању намештања утакмица.

Дужности комесара за безбедност и интегритет такмичења регулисане су Правилником о безбедности и сигурности ФСС, као и Правилником о спречавању и превенцији намештања утакмица ФСС.

5. Судија

Судија, заједно са својим помоћницима, је овлашћен да примењују Правила игре. У случају озбиљног нарушавања безбедности и сигурности на стадиону, може обављати консултације са делегатом утакмице.

6. Представник клуба

Клуб је дужан да одреди званичног представника, у складу са одредбама Правилника о такмичењу ФСС и пропозицијама такмичења. Представник и домаћег и гостујућег клуба мора седети на клупи целим током утакмице и бити на услузи делегату утакмице.

7. Редари

Клуб је дужан да за сваку утакмицу ангажује одређени број редара, а у складу са обавезама из Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, Правилника о безбедности и сигурности, као и одговарајућим одредбама Закона о приватном обезбеђењу и Пропозиција такмичења. Редари су задужени за очување реда, безбедности и сигурности на стадиону и штите учеснике утакмице, као и имовину која се налази на стадиону. Током обављања своје дужности морају имати одговарајуће маркере исте боје, који лако могу да буду идентификовани.

8. Директор стадиона

Лице које је одговорно за целокупно стање инфраструктуре и техничких уређаја на стадиону на коме се игра утакмица.

IV – ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ У РАДУ ДЕЛЕГАТА ФС РЗС

Делегат ФС РЗС на утакмицама Српске и Зонских лига, мора увек показивати комплетну **објективност и неутралност** и све његове акције у обављању делегатске функције морају почивати на том принципу. Делегатска функција мора се обављати у складу са прописима ФС РЗС, ФСС и овим Упутством, уз дијалог и комуникацију са свим актерима који учествују у организацији утакмице. Делегат је дужан да чује мишљење и других али и да доноси одлуке у моментима када се то од њега захтева. Он је службени представник ФС РЗС на утакмицама и свој извештај подноси ФС РЗС. Делегат на утакмицама делује у име ФС РЗС, а ради што бољег обављања своје дужности може контактирати са Стручном службом ФС РЗС или такмичарским органом коме је поверено руковођење такмичењем.

Службена лица ФС РЗС као и сва друга службена лица клуба домаћина која се налазе на стадиону, подређена су делегату ФС РЗС.

Делегат (а и сва дуга службена лица именована од стране ФС РЗС), се мора понашати професионално, имајући стално у виду да његове радње и речи према свим актерима фудбалске утакмице, могу имати позитивне или негативне ефекте на општи имиџ и углед ФС РЗС. У време када разне врсте друштвених мрежа представљају значајан вид комуникације, мора се обратити пажња на њихово коришћење, односно коментарисање. Службена лица ФС РЗС не могу коментарисати тимове, играче, рад ФС РЗС, као ни постављати слике играча или делова стадиона које су направљене приликом обављања службене дужности за ФС РЗС. Приликом обављања дужности

дужни су да подржавају прописе и политику ФС РЗС и да се уздрже од критичких ставова.

Делегат током обављања своје функције од клуба домаћина не сме примати никакве поклоне, изузев сувенира, као што су значке или заставице за знамењима клуба домаћина. Делегат од клуба домаћина не сме тражити бесплатне улазнице за пријатеље или чланове породице.

Делегат не сме контактирати са представницима медија и давати изјаве поводом утакмице на којој је обављао службену дужност. Изјаве се могу дати само на основу посебних инструкција, односно дозвола ФС РЗС.

Делегати су дужни да обезбеде дигиталне фото апарате или одговарајуће савремене мобилне телефоне, које ће користити током обављања делегатске функције за потребу снимања инцидентних ситуација и пропуста у организацији саме утакмице.

Делегат ФС РЗС, приликом обављања службене дужности, дужан је да носи акредитацију са натписом „Делегат ФС РЗС“ коју ће му, пре почетка такмичења проследити ФС РЗС. Такође, мора бити у оделу са кошуљом. Током топлијег времена може се користити само кошуља (могу и кратки рукави) са краватом. Лична гардероба (капут, јакна, капа), не сме садржати никакве видљиве ознаке произвођача.

Током обављања делегатске функције на стадиону, као и свим другим службеним лицима на утакмици, делегату је забрањено пушење.

V – ДЕЛЕГИРАЊЕ

Листа делегата ФС РЗС за одређену такмичарску сезону утврђује се посебном одлуком Извршног одбора ФС РЗС. Делегирање делегата за поједину утакмицу врши надлежни орган ФС РЗС. Обавештење о делегирању, делегат мора добити најкасније 2 (два) дана пред одигравање конкретне утакмице и то преком „комет“ платформе и путем електронске поште на пријављену електронску адресу. Уколико није у могућности да у одређеном термину обави службену функцију, делегат је дужан да о томе одмах обавести орган који га је делегирао. Уколико због оправданих околности, делегат који је првобитно прихватио функцију, није у могућности да исту обави, дужан је да о томе **одмах обавести** орган који га је делегирао.

Делегат ФС РЗС је дужан да у складу са календарима такмичења (Српске и Зонске лиге ФС РЗС), достави такмичарским органима информацију о својој расположивости за период од најмање два месеца унапред (ставити у КОМЕТ).

На почетку сваке сезоне делегати ће од стране ФС РЗС бити упознати са свим релевантним-важећим прописима ФС РЗС, као и другим документима, који ће им бити неопходни за правилно обављање своје функције. Током сезоне, ФС РЗС ће делегатима достављати све евентуалне измене и допуне наведених прописа, као и друга-нова акта која могу унапредити рад делегата. Сва релевантна документа делегатима су доступна на званичној интернет презентацији Фудбалског савеза региона Западне Србије: <https://fsrzs.com>

Накнаде за рад делегата ФС РЗС (као и осталих службених лица) регулисане су одговарајућим прописима ФС РЗС (Трошковник ФС РЗС усвојен на ИО ФС РЗС).

VI- ПРИПРЕМЕ, ПУТОВАЊЕ, ОСИГУРАЊЕ

Припреме делегата за конкретну утакмицу нарочито подразумевају проучавање пропозиција такмичења и других важећих правилника, као и свих других релевантних података везаних за одигравање конкретне утакмице. За све информације и додатна разјашњења може се обратити органима који воде такмичење.

Делегат мора бити на стадиону где се одиграва утакмица за коју је делегиран, **најкасније 60 минута пре почетка утакмице**, односно када је у питању **утакмица високог ризика најкасније 2 (два) сата пре почетка утакмице**. Од места становања до места где се игра утакмица мора путовати сам (без чланова породице, пријатеља и сл.)

VII – ДУЖНОСТИ НА СТАДИОНУ

1. Дужности по доласку на стадион где се одиграва утакмица

По доласку на стадион где се одиграва утакмица, делегат је дужан да одмах успостави контакт са представницима клуба домаћина-оранизаторима утакмице и да од њих добије сва релевантна обавештења која се тичу организације утакмице, а нарочито спровођења одредби из Правилника о безбедности и сигурности ФСС. Уколико је у питању утакмица високог ризика, заједно са Комесаром за безбедност ФС РЗС и представницима домаћег и гостујућег клуба, одржаће краћи састанак где ће се проанализирати ситуација око утакмице и да ли су спроведени договори око организације утакмице.

По доласку судија и тимова на стадион пре почетка утакмице), заједно са судијама и представницима клубова, извршиће преглед спортске опреме (дресови, шортцеви, чарапе, голманске рукавице) и констатовати да ли је иста у складу са правилима у тој области. Све недостатке и нерегуларности назначиће у свом службеном извештају (о усклађености боја дресова два тима и евентуалној промени појединих елемената да не би долазило до колизије боја, све одлуке доноси судија утакмице, а делегат може бити консултован).

Делегат ће заједно са судијама извршити преглед терена и свлачионица. Нарочиту пажњу треба обратити на конструкције голова које се налазе у окружењу терена за игру и које служе за потребе тренинга на стадиону. Такве конструкције треба уклонити и не треба да буду видљиве током трајања утакмице. Све пропусте у овом смислу, делегат ће навести у свом делегатском извештају.

Делегат ће заједно са комесаром за безбедност клуба домаћина обићи стадион и терен и сагледати да ли су сви безбедносно-сигурносни елементи испуњени. Делегат треба да сагледа и начин уласка гледалаца на стадион, односно да ли се врше предвиђене контроле, одузимање опасних предмета и сл. Нарочиту пажњу треба посветити условима у сектору за навијаче гостујућег тима (долазак на стадион, раздвајање, контрола улазница, претрес, пунктови за освежење, санитарне просторије, излази за случај опасности и др.). У складу са законским одредбама, нарочито треба да провери да ли се на стадиону поштује забрана точења алкохолних пића, као и начин дистрибуције освежавајућих пића (могу се продавати само у пластичним чашама или флашицама - без поклопаца).

Пре почетка утакмице делегат треба да провери стање седећих места-столица у сектору који је предвиђен за гостујуће навијаче, као и стање тоалета у том сектору. Препоручује се да се направе фотографије тих локација. Након завршетка утакмице и одласка гледалаца са стадиона, поново ће обићи ове секторе и констатовати да ли постоје одређена оштећења (поломљене-запаљене столице, оштећени санитарни уређаји и сл.). То све треба фотографисати и приложити уз делегатски извештај, што би касније представљао основ за покретање дисциплинског поступка против клуба чији су навијачи направили оштећења на стадиону.

Делегат је дужан да оствари контакт и са представницима гостујућег клуба, да сагледа да ли имају неких проблема и питања и да им, уколико је то у складу са прописима, помогне у решавању истих.

Делегат ће проверити услове за рад представника медија и уколико има проблема, настојати да кроз контакте са представницима клуба домаћина та питања буду решена.

2. Контакт особа на стадиону

Организатори утакмице (клуб домаћин) мора одредити контакт особу која ће све време бити на услузи делегату и помоћи му у обављању делегатске функције (на пример: да пренесе поруку делегата која ће се прочитати преко разгласа).

VIII – АКТИВНОСТИ НА ДАН УТАКМИЦЕ

У случају да орган који води такмичање поједину утакмицу прогласи утакмицом високог ризика, као и да се могу очекивати посебни проблеми у њеној организацији, исти орган мора заказати посебан састанак, на којем ће се разматрати сва организационо-техничка и безбедносна питања везана за конкретну утакмицу. Састанак ће се одржати на дан утакмице, у преподневним часовима (**препоручује се четири сата пред почетак утакмице**). Поред представника оба клуба (укључујући и комесаре за безбедност), састанку присуствују и комесар за безбедност ФС РЗС, представници полиције, ватрогасне службе и прве помоћи, као и директор стадиона. Такмичарски орган, у сарадњи са Комесаром за безбедност, обавештава клубове о потреби одржавања оваквог састанка. Делегат ће пре почетка састанка присутнима приложити формулар, где ће они уписати своја имена и функције које обављају.

Делегат ФС РЗС председава састанком и утврђује дневни ред. Основна сврха овог састанка је да се размене све информације које су од значаја за успешно организовање утакмице и да уколико постоје неки проблеми пронађе начин да се они превазиђу. Клуб домаћин је дужан да припреми што је могуће више информација за састанак. На састанку треба дискутовати о свим мерама које ће организатор утакмице предузети, а у складу са одредбама Закона о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама и Правилника о безбедности и сигурности на фудбалским утакмицама ФСС. Треба нагласити да је клуб домаћин одговоран за спровођење мера које се односе на безбедност и сигурност свих актера утакмице и присутних на стадиону. Делегат ФС РЗС може давати одређене савете и сугестије али не сме наметати посебне мере и решења, јер је то првенствено у надлежности полицијских снага на стадиону.

1. Почетак утакмице

Утакмица мора почети тачно на време, како је утврђено распоредом такмичења, односно одлуком такмичарског органа. Само у случају екстремних ситуација може се разматрати одлагање утакмице. Почетак утакмице може се одложити само после консултација делегата, команданта полиције на стадиону и судије. Последњу реч по овом питању даје судија.

Ако у року од 15 минута од времена одређеног за почетак утакмице не наступи један тим са потребним бројем играча, судија ће саопштити капитену другог тима да се утакмица неће одржати. Изузетно, у случају да тим није могао да наступи услед више силе, судија ће сачекати и нешто дуже али притом ће водити рачуна о томе да ли утакмица може да се заврши на време и у регуларним условима.

Свако неоправдано кашњење почетка утакмице дуже од 1 (једног) минута мора бити наведено у делегатском извештају, са јасним назнакама из којих разлога је до тога дошло. Исто се односи и на кашњење почетка другог полувремена. Делегат ће у извештају навести да ли је до кашњења дошло кривицом једног или оба тима (дужи останак у свлачионици и сл.).

2. Долазак на стадион делегата и судија

Делегат мора бити на стадиону где се одиграва утакмица најкасније 90 минута пре почетка утакмице (2 сата за утакмице високог ризика). Судије морају бити на стадиону најкасније 90 минута пре почетка утакмице.

3. Неодигравање или прекид утакмице

У оваквим случајевима примењиваће се одредбе из Правилника о такмичењу ФСС и пропозиција одговарајућег такмичења.

4. Навијачи гостујућег клуба

Делегат ФС РЗС мора од организатора утакмице добити информацију на ком делу (сектору) стадиона ће се налазити навијачи гостујућег клуба, колико је улазница одвојено за њихове потребе и које се мере предузимају да би се гарантовала њихова безбедност пре, за време и после утакмице. Ове информације омогућиће делегату да идентификује навијачке групе у случају инцидента на стадиону.

5. Продужеци на утакмици, извођење удараца са тачке за казнени ударац који ће одредити победника

На утакмицама где је за утврђивање победника потребно да се изводе казнени ударци или да се играју продужеци, примењују се одредбе одговарајућих правилника, односно пропозиција такмичења.

Судија одлучује који гол ће користити за извођење удараца са тачке за казнени ударац (безбедносно-сигурносни разлози, стање терена, осветљење и сл.). У случају да оба гола задовољавају услове, одлука ће се, уз присуство капитена тимова, донети бацањем новчића (писмо/глава). Друго бацање новчића одредиће који ће тим први изводити једанаестерце.

6. Спортска опрема играча и чланова стручног штаба

Све што се односи на спортску опрему (боје, ознаке, рекламе, израда и сл.), делегат је дужан да провери у одговарајућим правилницима ФС РЗС, ФСС и другим пратећим актима.

Тимови морају наступати у опреми јасно различитих боја, тако да играчи могу бити јасно идентификовани од судије, навијача и ТВ гледалаца. Голмани морају наступити у опреми која је различита од боја тимова и опреме судија.

Клуб домаћин има право да наступа у својој основној боји, а гостујући тим је дужан да то поштује. Гостујући тим је дужан да на утакмицу крене и са резервном опремом, како би у случају колизије боја и одговарајуће одлуке судије могао да се прилагоди ситуацији.

Клуб може наступати само у опреми коју је пријавио пре почетка првенства или у комбинацији боја опреме коју је пријавио органу који води такмичење.

Играч не сме користити опрему или носити на себи ништа што може представљати опасност (накит, минђуше, огрлице, прстење, кожне или гумене траке и сл.).

Поддрес мора бити исте боје као што је главна боја рукава на дресу. Подгаћице или хеланке морају бити исте боје као што је главна боја шортса или као што је на

најнижем делу шортса. Играчи једне екипе морају носити исте боје подреса и подгаћица.

У складу са одобрењем из пропозиција такмичења, употреба електронских уређаја који служе за праћење и прикупљање информација о перформансама играча, подлеже следећим правилима:

- уређаји не смеју да представљају опасност за учеснике утакмице,
- да информације и подаци који се прикупљају са уређаја не смеју бити пренети, нити коришћени унутар техничког простора током трајања утакмице.

Клуб који жели да користи електронске уређаје из претходног става мора их презентовати судији најмање 75 минута пре почетка утакмице и тек по његовом одобрењу могу се користити за време утакмице.

Спортска опрема не сме да садржи било коју врсту политичких, верских или личних слогана, изјава или слика. Играчи не смеју да откривају делове опреме које носе испод обавезне опреме (дресова), а који садрже политичке, верске, личне слогане, изјаве или слике или рекламирање веће од логотипа произвођача опреме.

7. Инструкције представницима клубова

Током контаката са представницима клубова (приликом доласка делегата на стадион, за време кратког прегледа опреме, службени састанак у случају утакмице високог ризика и сл.), делегат ће затражити од њих да осигурају да се играчи и службена лица клубова понашају у духу фер плеја и спортски. Свако нарушавање оваквог понашања може произвести озбиљне дисциплинске последице по прекршиоце и сам клуб.

8. Помоћ судијском тиму пре утакмице

Делегат је дужан да судијама пружи сву могућу помоћ, а која се креће у оквирима његове надлежности. Настојаће да се судијски тим припрема за утакмицу у миру и да му се на тај начин омогући неопходна концентрација. Са тих разлога предочиће организаторима утакмице да предузму све неопходне мере како би спречили неовлашћена лица да приђу свлачионици у којој су судије.

9. Место делегата на стадиону

За време утакмице делегат ФС РЗС, мора да има обезбеђено седиште у "кућици" између две клупе за резервне играче, које ће му омогућити најбољи могући поглед на терен и остале делове стадиона.

10. Задаци током утакмице

За рад делегата од апсолутно кључне важности је да током утакмице прави забелешке о свим важним тренуцима на утакмици, које ће му касније бити од помоћи приликом писања делегатског извештаја. Делегатова запажања и забелешке су од изузетне важности, нарочито у случајевима када због развоја ситуације на терену судија и његови помоћници, нису могли да примете шта се догодило. То се првенствено односи на догађаје ван терена за игру, али свакако и на ситуације када се поједини прекршај играча десио иза леђа судије или у случају опште гужве на терену, када једно лице не може самостално сагледати све догађаје.

Забелешке ће се правити о сваком инциденту током утакмице, укључујући и детаље као што су: време када се инцидент догодио, време трајања инцидента, чији навијачи су укључени у инцидент и број изгредника, опис природе инцидента и последице по утакмицу, употреба пиротехничких средстава (врста, број, где су

употребљени, да ли је неко погођен и сл.), опис реакције редарске службе и других одговорних служби и др.

Делегат ће са својом дигиталним фото апаратом/савременим мобилним телефоном направити фотографије инцидентних ситуација на терену и око њега (коришћење пиротехнике, утрчавање гледалаца на терен, политички, расистички или увредљиви транспаренти, сукоби на трибинама, неспортско понашање играча, оштећења на стадиону и др.) и прикључити их свом делегатском извештају.

11. Полувреме

Ако је стварно потребно, али само у изузетним ситуацијама, делегат може искористити паузу у полувремену да оде до судијске свлачионице и разговара са судијама о неком озбиљном инциденту који се десио. Начелно, делегат се не сме мешати у судијска питања и мора настојати да судије не омета у концентрацији за наставак утакмице. Исто се односи и на разговор са представницима оба клуба или са организатором утакмице. За време полувремена делегат, зависно од његове процене, може остати на свом месту где је био током утакмице и посматрати шта се дешава на трибинама или отићи до свлачионице и сагледавати догађања у рестриктивном простору.

12. Интервјуи

Судијама који суде утакмице Српске и Зонских лига, најстрожије је забрањено давање било каквих интервјуа и изјава поводом догађаја за време утакмице. Дужност је делегата да осигура да судије немају проблема у спровођењу ове инструкције.

Делегат према представницима медија треба да има резервисан став и забрањено му је да даје било какве коментаре у вези судија и њихових одлука на утакмици, као и других догађаја на утакмици.

Делегат не сме износити било какве ставове (шпекулације) о могућим дисциплинским казнама које могу да изрекну надлежни органи, а поводом инцидената који су се десили пре, током или после утакмице, нити то може наводити у свом делегатском извештају.

13. Докази

У случају посебног или одређеног озбиљног инцидента, делегат ће настојати да прикупи што је могуће више доказа, а који ће бити од значаја за каснији рад надлежних дисциплинских органа. На пример, то поред фотографија могу бити предмети којим је погођен судија, играч или друго службено лице (упалач, пластична флаша, новчић и сл.). Делегат, такође може тражити извештај-мишљење представника полиције на стадиону и то прикључити свом извештају.

14. Дужности након завршетка утакмице

Након завршетка утакмице у принципу делегат неће напустити своје односно позицију на средини терена, све док се судије и сви играчи оба тима не буду вратили у свлачионице. Посматра се ситуација на терену и да ли постоји неки конфликт између играча или играча и судија. Зависно од атмосфере и догађаја за време утакмице, саветује се делегату да посматра одлазак гледалаца са стадиона (бар једно време), како би био сигуран да је све у реду и да се гледаоци безбедно разилазе.

Након тога, делегат одлази до зоне где су свлачионице, сагледава ситуацију у том сектору и уколико је све у реду одлази у судијску свлачионицу и захваљује се судијама на обављеној дужности. У разговору са судијама савјетује-усаглашава податке о изменама током утакмице, додељеним жутим и црвеним картонима (и

разлозима за њихово додељивање) и дискутује о евентуалним инцидентима током утакмице. Са судијским тимом може разменити мишљење о понашању играча и службених лица на клупи за резервне играче и додатној техничкој клупи, што може утицати на оцењивање разних елемената у вези попуњавања обрасца за фер плеј.

Делегат затим одлази у делегатску собу, где у миру и самостално сумира чињенице које су релевантне за делегатски извештај. Уз присуство представника клубова комплетира своје забелешке У делегатској соби поред делегата може бити и посматрач суђења, као и лица које делегат позове да би му дали податке који су релевантни за његов извештај. Све опсервације и примедбе у вези утакмице делегат је дужан да стави у свој извештај, са тачним навођењем особа које су дале такве информације.

Делегат, такође треба да се увери да су судије и играчи оба тима у могућности да безбедно напусте стадион, без икаквих потешкоћа. Уколико у томе има неких сметњи и потешкоћа, делегат ће са организаторима утакмице настојати да направи најбољи могући аранжман да се такве ситуације превазиђу.

Делегат у свом извештају апсолутно мора да наведе све инциденте који су се догодили пре, за време и после утакмице, као и све жуте и црвене картоне које је судија доделио играчима оба тима.

Делегат је дужан да записник са утакмице сачини најканије у року од 24 часа од времена почетка утакмице заједно са свом пратећом документацијом путем информационог система КОМЕТ.

Уколико је на стадиону дошло до озбиљних инцидената и као последица тога значајнијих оштећења на конструкцији стадиона, делегат мора и о томе сачинити детаљан извештај, који ће поспешити и додатним снимљеним фотографијама и послати их на електронску пошту ФС РЗС (fsrzs1992@gmail.com) и све те фотографије унети у “комет“ систем у делегатском извештају. Овакви извештаји и фотографије помоћи ће у поступку доношења одлука надлежних дисциплинских органа. Такође, треба проверити стање у свлачионицама након одласка играча и у извештају констатовати евентуална оштећења.

Пре напуштања стадиона треба се захвалити организаторима утакмице и уколико је потребно дати им кратке препоруке за боље организовање будућих утакмица.

15. Примена одредби Правилника о превенцији и спречавању намештања резултата

У складу са смерницама ФСС, УЕФА и ФИФА, Фудбалски савез региона Западне Србије се јасно определио за превентивне мере и борбу за спречавање намештања резултата фудбалских утакмица. Овај Правилник објављен је у Службеном листу ФСС „Фудбал“, број 12/2013 и има за циљ заштиту интегритета фудбала, са јасно предвиђеним мерама које треба предузимати у циљу спречавања ове негативне појаве. Активну улогу у овом процесу имају и делегати ФС РЗС.

Комисија за интегритет ФС РЗС, који се као надлежни орган ФС РЗС бави свим питањима у вези са овом проблематиком, може доставити обавештење службеним лицима (делегат и судије) и играчима лично или преко делегата утакмице, уколико постоји оправдани основ сумње да је утакмица намештена. Достава обавештења може бити путем телефонских и електронских комуникација или лично. Официр за интегритет ће делегата утакмице упознати са свим чињеницама са којима тренутно располаже. Официр за интегритет ће у случају озбиљне сумње око намештања резултата, обавестити делегата да поред уобичајених дужности, нарочито обрати

пажњу на: почињене фаулове и ко их узрокује; активности или пропусте судија; интензитет дефанзивне игре у одређеним ситуацијама; грешке у одбрани које је тешко објаснити; грешке других играча које је тешко објаснити; активности голмана; активности трећих страна, посебно појединаца у близини играча или тренерског особља, близу свлачионица или у свлачионицама; да ли се користи телефон од стране чланова стручног штаба и играча током утакмице; остала необична дешавања.

Делегат може од стране Официра за интегритет, који у току провере кредибилитета информације које је добио у вези могућег намештања резултата конкретне утакмице, проценио да је сумња веома озбиљна, добити инструкцију да званичнике клуба обавести да има важну поруку за екипе. Након добијеног обавештења, а најкасније 10 минута пре почетка утакмице делегат одлази у свлачионице и судији и судијама чита следећи текст:

„Моје име је _____ и на данашњој утакмици ја обављам дужност званичног делегата утакмице за _____ (назив степена такмичења) и посетићу свлачионице судија и обеју екипа како бих прочитао важну поруку ФС РЗС. Официр за интегритет је дошао до сазнања да ће можда бити неких непоштених активности да би се утицало на исход данашње утакмице. У овој фази нико се лично не оптужује, и неће бити коментара о сумњама. Само вас обавештавамо да је ова утакмица под специјалним посматрањем директно од стране ФС РЗС. Надамо се да ће се утакмица одиграти у правом духу фер плеја од стране свих страна-учесника. У овом тренутку не могу да дајем било какве друге коментаре. После утакмице ја ћу припремити извештај и Официр за интегритет ФС РЗС ће проценити ситуацију. Хвала на пажњи.“

Након упозорења судија, делегат у пратњи четвртог судије улази у свлачионице екипа, почевши од домаће екипе и чита исти текст као и онај који је прочитао судијама

Делегат спорне утакмице дужан је да у најкраћем могућем року после утакмице састави извештај са прецизним освртом и појашњењем свих догађаја, који би могли да потврде или оповргну сумњу у намештање утакмице и да га достави Официру за интегритет.

Дужност делегата ФС РЗС је да добро проучи Правилник о превенцији и спречавању намештања утакмица, како би се на прави начин упознао са овом изузетно значајном проблематиком.

IX - ЗАДАЦИ ПОСЛЕ ЗАВРШЕТКА УТАКМИЦЕ И ДЕЛЕГАТСКИ ИЗВЕШТАЈ

Након завршетка утакмице делегат има следеће активности:

- у принципу не напушта терен све док судије и сви играчи оба тима безбедно не оду свлачионице. Такође посматра како гледаоци напуштају трибине (нарочито у ситуацији када се могу очекивати инциденти),
- одлази у судијску свлачионицу где са судијама дискутује о инцидентима који су се догодили током утакмице, проверава са судијама детаље у вези замена играча и додељеним жутим/црвеним картонима, добија мишљења судија у вези понашања играча и техничких лица на клупама за резервне играче,
- проверава стање стадиона-трибина уколико је дошло до неких оштећења и фотографише исте,

- уколико је утакмици присуствовао комесар за безбедност ФС РЗС у разговору са њим размењује информације у вези безбедности и сигурности, односно инцидентима који су се десили током утакмице,
- одлази у делегатску собу где са овлашћеним лицима сачињава своје забелешке и свој делегатски извештај шаље преко информационог система КОМЕТ најкасније у року од 24 часа,
- пре напуштања стадиона захваљује се организаторима утакмице и евентуално им даје препоруке у циљу побошања организације будућих утакмица.

Делегатски извештај, да би био од користи надлежним органима који воде такмичење и другим органима ФС РЗС, мора да буде детаљан и да садржи елементе који се односе на организацију утакмице, питања у вези са безбедношћу и сигурношћу, стања инфраструктуре на стадиону, понашању играча и службених лица, понашању публике и свим инцидентима који су се десили пре, за време и након завршетка утакмице. Наводи у делегатском извештају су од суштинског значаја за евентуално покретање дисциплинског поступка, као и касније изрицање дисциплинских мера и зато извештај мора бити детаљан, прецизан и објективан.

Делегатски извештај доставља се електронски путем кроз систем КОМЕТ.

Делегатски извештај, поред општих података (имена тимова, резултата, стадиона где се игра утакмица, броја гледалаца, да ли је било ТВ преноса и др.), мора садржати следеће елементе:

1. Инциденти у вези са сигурношћу и безбедношћу

- да ли све прошло без проблема.
- да ли је неко од навијача ухапшен,
- да ли је било инцидента у околини стадиона,
- да ли је било фалсификовања улазница или неовлашћених улазака на стадион,
- да ли су и у случају да је улаз на стадион био бесплатан, штампане улазнице које су се преузимале на благајнама стадиона,
- да ли су пролази/степенице, врата, капије на трибинама били слободни од присуства гледалаца како би се омогућило нормално кретање у случају опасности.

2. Понашање публике/навијача

- пиротехника/бачени предмети на терен/туке на трибинама/улазак навијача на терен/расистичко понашање/политички и увредљиви транспаренти,
- чији навијачи (ког тима) су правили инциденте,
- природа прекршаја са следећим детаљима:

а) Пиротехника

- колико,
- у које време,
- тип пиротехнике (бенгалска ватра, димна бомба, петарда, бакља, „топовски удар“, ракета и др.),
- са ког дела гледалишта је направљен прекршај,
- где је пиротехничко средство бачено (да ли је остало у оквиру трибина или је улетело на терен,
- да ли је неко од играча или службених лица погођен и какве су биле последице,

- шта је изазвало овакво понашање гледалаца,

б) Упад гледалаца на унутрашњи део стадиона (терен, атлетску стазу)

- да ли је то био изолован случај,

- трајање упада, број особа који су утрчали на терен, чији су то били навијачи и др.,

- шта је изазвало овакво понашање гледалаца,

- са ког сектора стадиона су навијачи утрчали на терен,

- понашање редарске службе и службе обезбеђења током трајања инцидента,

в) Насиље

- сукоби/туче између навијача,

- број особа који је био укључен у овакав тип инцидента,

- на ком делу стадиона се десио сукоб и чији су то навијачи били,

- да ли су током сукоба бацани разни предмети (упаљачи, камење, столице и сл.),

- да ли је било напада на играче и службена лица,

- последице.

г) Расистичко понашање и транспаренти и повици са политичким и увредљивим садржајем

- која врста расистичког понашања (расистички транспаренти и ознаке, заставе, имитирање "мајмунског говора" и сл.),

- која врста политичких транспарената са навођењем текста,

- која врста увредљивих повика/скандирања,

- број особа који је био укључен у ову врсту инцидента,

- трајање и чији навијачи су били укључени у овакав вид понашања,

- реакција представника организатора утакмице и службених лица да би се прекинуло овакво понашање (упозорења преко разгласа на стадиону, интервенција комесара за безбедност и редарске службе и др.)

д) Организација безбедности и сигурности на стадиону

- да ли је улазак гледалаца на стадион и контрола улазница била добро организована,

- да ли је на стадиону био довољан број редара, представника обезбеђења и полиције,

- да ли је систем издавања свих врста акредитација за утакмицу добро функционисао,

- да ли су навијачи блокирали степеништа и пролазе

ђ) Понашање тимова (играча и службених лица)

- да ли је било неких озбиљних-неприхватљивих понашања-инцидената,

- како су се понашали резервни играчи и представници стручних штабова на клупи за резервне играче и "техничком простору"

е) Организација утакмице

- да ли је било пропуста и које области се могу унапредити у будућим утакмицама,

- стање терена.

ж) Услови на стадиону

- инфраструктура,

- да ли постоје седишта без наслона, и да ли седишта и редови нумерисани,

- стање санитарних објеката (да ли постоје и у сектору за гостујуће навијаче, за жене),

- стање и величина свлачионица за играче и судије,

- пунктови за освежење,
- области које би требало унапредити.

з) Услови за рад представника медија

- дати оцену и навести шта треба унапредити у тој области.

Делегат у свом извештају прецизно евидентира добијене жуте и црвене картоне на утакмици, и то:

- презиме и име играча који је добио картон,
- број на дресу играча који је добио картон,
- врсту картона
- у ком минуту тока утакмице је картон додељен,
- разлог за доделу картона:
 - а) неспортско понашање као што су мањи фаул, опасна игра или држање противника за дрес или било који део тела. намерно играње руком, вучење, гурање, шутирање лопте након звиждука судије и др.
 - б) показивање неслагања са одлуком судије речима или делом или покретима (критиковање одлука, протествовање),
 - в) учестано кршење Правила фудбалске игре,
 - г) одуговлачење с наставком игре
 - д) непоштовање потребне удаљености код наставка игре извођењем корнера или слободног ударца,
 - ђ) улазак или поновни улазак на терен или напуштање терена без одобрења судије,
 - е) симулирање
 - ж) тежи облик фаула, као што је примена прекомерне силе или насилног понашања (опасност за безбедност противника, груб старт, саплитање),
 - з) плување противника или неке друге особе,
 - и) онемогућавање противничке екипе да постигне погодак или онемогућавање очигледне прилике за постизање поготка намерним играњем лопте руком,
 - ј) онемогућавање противника који се креће према супротном голу у очигледној прилици за постизање поготка, тиме што је начињен прекршај који се кажњава слободним ударцем или казним ударцем,
 - к) коришћење уврељивих, погрдних или простих речи или показивање таквих гестова вулгарног говора и некултурне гестикулације према противнику, службеним лицима или публици
 - л) друга опомена добијена на истој утакмици.

X – ЗАПИСНИК СА УТАКМИЦЕ

Поред извештаја, за сваку утакмицу делегат је дужан да сачини записник. Записник се саставља на прописаном формулару, чију форму утврђује надлежни орган ФС РЗС, односно Комесар за такмичење (формулар се налази платформи информационог система КОМЕТ). Клуб домаћин дужан је да делегату обезбеди формулар записника. Делегат, заједно са судијама и представницима клубова, дужан је да се стара о правилном уношењу података у записник утакмице. Записник се сачињава одмах по завршетку утакмице. Начин састављања записника утврђен је Правилником о такмичењу ФСС.

Ово Упутство примењиваће се почев од такмичарске сезоне 2023/2024.

ПРЕДСЕДНИК
Небојша ЖИВАНОВИЋ, ср.